

VIRRAN

03/2023
PÄIJÄLÄN
KYLÄLEHTI

varrelta



sivu 5

Rallit syntyivät talkoilla

sivu 22

Päijälän tapahtumat



PÄIJÄLÄ
Kylä virran varrella

VIRRRAN varrelta

1. Pääkirjoitus ja sisältö
3. Kesälomapäiviä etsimässä
4. Kesätorin huumaa
5. Rallit syntyivät talkoilla
6. ”Hyväksi havaittu”
7. Päijälän lauantaitorit
8. Tuttuja ja uusia voittajia
8. Runon ja Suven päivä pirtillä
9. Opintomatkalaisia Arrakoskelta
10. Musikantteja Päijälästä ja yhteislaulua
11. Tiekirkko kesällä 2023
12. Pyhiinvaelluspäivän kohokohtia
12. Rukoushuoneen kesäjuhla
13. Pitkäveden melontareitti Suppilaudoilla
15. Helteen ja taifuunin keskellä
16. Kättä päälle
16. Jaskan kirppis
17. Päijälän Valinnan historiaa
19. Kirjanurkka
20. Vuoden sieni, Haaparousku
21. Luhtalan Veera 90 vuotta
22. Päijälän tapahtumat
23. Yö luontopolulla



13 Melontareitti SUP-laudoilla



17 Valinnan historiaa

omine ajatuksinemme, haaveinemme, vaikeuksinemme, ja odotuksinemme. Moninaisuus luo uutta, antakaamme tilaa myös uusille ajatuksille ja tulkaamme rohkeasti esiin niiden kanssa. Tätä nyt tarvitaan, kun Päijälässä ryhdytään miettimään kylän uutta kehittämisohjelmaa edellisen ”Elinvoimainen Päijälä 2015-25” ollessa lopuillaan - sen tavoitteet kohtuullisesti toteutuneina.

Miksi haluan tässä pääkirjoituksessa nostaa uuden kehittämisohjelman teon esiin, johtuu useammasta syystä. Ensinnäkin, olen omassa elämässäni ja erityisesti työelämässäni oppinut ja todennut, että ilman suunnitelmaa ja tavoitteita ei yleensä tapahdu mitään uudistumista tai muutosta. On helppo jatkaa ja tehdä niin kuin ennenkin ja sekin tahtoo laimentua vuosi vuodelta. Toiseksi, ne jotka synnyttivät nyt päättyvän kehittämisohjelman – minä yhtenä näistä – olemme nyt kymmenen vuotta vanhempia, hauraampia ja vähemmän uudistuskäyviä kuin silloin. Uusi ohjelma tarvitsee uusia tekijöitä, ajattelijoita ja toteuttajia. Heitä nyt peräänkuulutan! Ilman teitä kehitys, uusiin haasteisiin vastaaminen, uusien unelmien täyttyminen ei ole mahdollista. Tarvitaan uusi sukupolvi, joka on kiinnostunut siitä, että Päijälä edelleen tulevina vuosikymmeninä on hyvä, turvallinen ja elinvoimainen paikka elää, yhteisöllisyys on korkealla tasolla ja voimme itse kokea ja jakaa myös toisille kauniin, ainutlaatuisen luonnon antamaa voimaa ja vireyttä niin juhlaan kuin arkiseenkin elämään.

Tämän päivän viestit maaseudun asuttuna pysymisestä eivät ole valtion tasolta (eivät aiemminkaan) rohkaisevia. Mm. terveyden- ja vanhustenhoitoon liittyvät tavoitteet -jos ne tämän hetken suunnitelmien mukaan toteutuisivat - eivät ole omiaan kannustamaan ihmisiä muuttamaan maaseudulle. Tämä suuntaus on ollut jo pitkään vallalla. Tuskin se muuttuu ratkaisevasti. Mikä avuksi? Oma apu paras apu. Maaseudun kehittämisrahaa on edelleen hyvin saatavana. Ralli antaa meille käsirahan, jos se jatkuu. Rahaa voidaan hyödyntää yleishyödyllisten yhdistysten kautta kyläläisten hyväksi. Meillä on elinvoimaiset yhdistykset. Näyttää silti haasteelliselta, mutta niin näytti jopa mahdottomalta kymmenen vuotta sittenkin muuttaa kylän kehityksen suuntaa. Hyvät kyläläiset, nyt on haasteen vastaanottamisen mahdollisuus. Mahdottomalta näyttävä voi muuttua mahdolliseksi, kun toimeen tartutaan. Seuratkaa kylän ilmoittelua lehden, nettisivujen tai vaikka facebookin kautta. Tulkaa mukaan, kun hanke käynnistyy kaikkien yhteiseksi hyväksi!

Ihan ensimmäinen konkreettinen homma on taas ryhtyä kylätalon remontin jatkamiseen ja uittinäyttelyn suunnitteluun ja toteuttamiseen. Ehkä pitäisi myös keksiä uusi kuvaavampi nimi talolle, jonka mielenkiintoisen historian Päijälän Valintana voitte lukea tästä lehdestä.

Toivotan kaikille lukijoille vireää syksyä ja Jumalan siunausta

Hannu Lahtinen

Virran Varrelta - Päijälän kylälehti, 03/2023.

Virran Varrelta -toimituskunta: Hannu Lahtinen (päätoimittaja), Leena Bragge, Riitta Hellqvist, Pauli, Lahti, Ulla Lahtinen, Rainer Lehtonen, Mirkka Lempiäinen, Risto Ojala, Terhi Ratalahti, Aino Ruokola, Jussi Vainio, Merja Åkerlind

Julkaisijat: Päijälän kristillinen yhdistys, Päijälän seudun kyläyhdistys ja Mäkimaan Muhku

Lehden taitto: Mirkka Lempiäinen

Painatus: Padasjoen kirjapaino. Painetaan 4 krt. vuodessa.

Yhteystiedot: Päijälän kristillisen yhdistyksen puheenjohtaja Hannu Lahtinen, 0500 304769, hannu.lahtinen@paijala.fi

Päijälän seudun kyläyhdistyksen puheenjohtaja Leena Bragge 040 8326131, leenaobragge@gmail.com

Mäkimaan Muhku: Risto Lehto, rhlehto1@gmail.com

Kansikuva: Alekski Sipilä. Kuvan kalamies on Verkkoniemen nuori isäntä Ensio Sipilä, 5-vuotias. Hauki oli 90 cm pitkä ja 4200g painava. Se tuli heinäkuun alussa Pitkästävedestä Verkkoniemen edustalta lippauistimella.



Pääkirjoitus

Arvoisa lehtemme lukija!

Jälleen yksi kesä on takanapäin. Minulle jo seitsemäskymmenesviides. Mutta edelleen ainutkertainen. Monella tavalla mielenkiintoinen ja samalla haasteellinen, mutta myös voimia kuluttava ja uutta antava. Kiitos kesälle!

Kun selasin tämän lehden juttuja, niin hämmästyin, kuinka monipuolista toimintaa ja monenlaisia tapahtumia Päijälän kesä on tarjonnut asukkailleen ja vierailijoilleen. Rallin lisäksi on ollut toritapahtumia, kesäjuhlia, urheilua ja kulttuuria. Ja tässä on yksittäisen ihmisen näkökulmasta raapaistu vain pintaa. Olisi mielenkiintoista tietää, millaisia ajatuksia eri kyläläisten päässä on kesän aikana syntynyt, elänyt ja haudattu. Olemmehan jokainen yksilöitä

KESÄLOMAPÄIVIÄ ETSIMÄSSÄ



Riihigallerian avajaisissa ennen juhannusta taiteilijoista olivat läsnä Tiina Torkkeli (vas.), Kaisa-Tuulia Tuomi, näyttelyn kuraattori Eeva Markkanen ja Niina Inkiläinen.



Kesä tuli ja meni – vähän liian lujaa. Voisi sanoa, että ihan rallivauhtia. Kun on kerran antanut ralleille pikkusormen, niin se vie koko ihmisen mukanaan vuosikausiksi. Kyllähän sitä voisi tehdä enemmänkin, ellei olisi mitään muuta tekemistä. En tarkoita muita kyläyhdistystouhuja enkä galleriaakaan, vaan vaikkapa puutarhatyötä, jota nykyään kutsun puuhasteluksi. Käsityöt otan esiin syksyn pimenevinä iltoina, mutta sitä ennen käyn metsässä halaamassa puita ja poimin muutaman mustikan.

Rallit on iso projekti näin pienelle kylälle, mutta onneksi meitä ei ole kielletty suurilla haaveilemasta. Aina on apua saatu kausiasukkailta ja homma on hoidettu kotiin kunnialla. Joka kerta tuntuu ihan käsittämättömältä, että tämä kylämme ”keskellä ei mitään” muuttuu hetkeksi ”maailman parhaimmaksi kyläksi” - ainakin muutamien mielestä. Jänikset juoksevat jo etukäteen perämettiin meteliä pakoon, eikä peuroista näy hännänipukkaakaan muutamaan päivään. Ja kun hiljaisuus taas laskeutuu väen kaikotessa seuraavalle erikoiskokeelle, otukset palaavat takaisin.

Riihigalleria oli tänä kesänä auki vain kahdeksan viikkoa. Luontoaiheinen näyttely kuuden taiteilijan voimin toi kylälle yli puolitoistatuhatta vierailijaa. Vieraskirjassa oli merkintöjä:

NYC USA, Istanbul, Germany, Italy, France, Scotland, Austria ja Espana. Jos suomalaisten mielestä muualla maailmassa on eksoottista, niin huomasin, että meidän kylämme on monen ulkomaisen galleriavieraan mielestä

jotain, mitä ei voi edes kuvitella olevan olemassa. Vihreys oli yksi ihmetyksen aihe, mutta myös puhdas vesi ja ilma hämmästytti monia.

Kirjaston kohtalo huolestuttaa monia kyläläisiä. Toiset ovat kokonaan lakanneet käymästä kirjastossa, koska perjantain aukiolopäivä ei sovi aikatauluun. Myös kesän kiinnioviikot kirjastonhoitajan kesäloman vuoksi on vähentänyt kävijöiden määrää. Kirjapiirin suosio on vähitellen jopa kasvanut. On hauska kuunnella, kun kaikki voivat huvittuneina olla eri mieltä kulloinkin luettavan kirjan sisällöstä.

Kaiken kiireen keskellä olen pitänyt kesälomaa päivän kerrallaan ja päässyt ensimmäistä kertaa elämässäni vierailemaan Pihlajakoskella. Pekko alias Timo Koivusalo viihdytti elokuvillaan ja mukavilla jutuiltaan yleisöä. Sateesta huolimatta siitäkin päivästä tuli ikimuistoinen. Pihlajakosken Ilkka Koponen vieraili vastavuoroisesti poikansa kanssa Päijälän ralleissa talkoilemassa. Toisena päivänä kävin Kangasalla Gents:n konsertissa ja kolmantena Nokian kesäteatterissa verestämässä muistoja teatterielämästä ”Kultaisten korvarenkaiden” siivittämänä. Koristeena kakun päällä oli Yrjölän sukujuhlat Padasjoen Wirmailan saarella. Taas nähtiin, että suku on paras. Tulin kotiin onnellisena arpajaisten päävoitto kinalossa – Yrjölän sukuviiri.

Pian on syystorin aika. Kuulin huhuja sienikurssistaikin...

Teksti ja kuvat: Leena Bragge, PSKY, pj.

KESÄTORIN HUUMAA

Päijälän Pirtillä

Heinäkuuisella kesätorilla Päijälän Pirtillä oli taas paljon myyjiä ja vilskettä. Mäkimaan Muhku järjesti tänä vuonna suosittu petankkiturnauksen ja Kuhmoisista kotoisin oleva eräopas Raija Järvinen kertoi Lapin luontoretkestä. Kristillisen yhdistyksen lastenteltassa lapset kävivät askartelemassa.



Raija Järvinen oli jälleen kertomassa luontoretkestään: hiihanko ajoi puuttuvan karttakepin asiaa.



Petankin loppuottelu: vasemmalla hopealle tulleet Matti ja Raimo Åkerlind, oikealla voittajat Jyrki Matikainen ja Jouko Ikonen.



Vas. Kesätorin lastenteltan jättisaippuakuplat ovat jo traditio. Lotta Ruokola ja brasilialainen kuplataituri Weverton Robertson dos Santos kilpailivat kuplien koolla. Weverton asustelee kesäaikaan Ruupuussa Jaatisen Kaisan kanssa. Oik. Lastenteltalla askarrettiin niin intensiivisesti, että nimetkin unohtui kysyä.



Iloisia ostajia ja myyjiä. Riitta Åkerlind myy kakkuja.

Teksti ja kuvat: Merja Åkerlind

RALLIT SYNTYIVÄT TALKOILLA

Tänäkin vuonna



ENNEN RALLIA

Rallia edeltävänä päivänä tehtiin satoja leipiä ja 32 ämpärillistä lettutaikinaa; tässä Terhi Ratalahti, Jaana Nikula ja Maritta Jokinen.

Lipunmyyjien ja -tarkastajien koulutus oli yhteinen toisen erikoiskokeen kanssa. Kuvassa Terhi Ratalahti Päijälästä ja Matti Nieminen Västilästä perehtyvät uusiin maksupäätöksiin.

Talkooporukkaa ruokataulolla: Pekka Rantakallio, Jaska Åkerlind, Olli Lehto, Reijo Ratalahti ja Pauli Vahdersalo.

Vesa Mäntymäki levitteli roskapusseja paikalleen. Niitä laitettiin etukäteen vieraitten käyttöön yli 300 kappaletta, ja moni vaihdettiin tapahtuman aikana.



RALLIN JÄLKEEN

Pömpelin alueen roskasato

Kurakeliä eli Liehuntietä ensimmäisen korjauslanauksen jälkeen

Marja Inkinen osallistui aitojen poistoon sunnuntaina heti rallin jälkeen. Hämmästyttävää, että verkkojen levittäminen vei kuukauden, mutta poisto vain päivän. Aitaa oli koko alueella 3-4 kilometriä.

Jälkipalaverissa pohdittiin muun muassa sitä, kuka palauttaisi Kivikylän kylmäauton.

Talkoolaisen kengät urakan jälkeen.

Teksti ja kuvat: Merja Åkerlind



”HYVÄKSI HAVAITU”

Rallit kisaturistin silmin

”Paikka on havaittu hyväksi. Miksi sitä vaihtaisi?”. Näin tuumasi myrskyläläinen mestrio leirytymistään ihan rallireitin viereen. Heillä on tapana saapua Heikkilän hiekkakuopalle Liehuntien varteen jo torstaina. ”Pääsee pidemmäksi ajaksi pois kotoa, poikien vapaa-aikaa viettämään”, kuului perustelu.

Matti Rajalahti, Joni Laine ja Åke Åhl tulivat kisa-paikalle tällä kertaa Jonin linja-autolla. Ensimmäisellä kerralla – viitisen vuotta sitten – kulkuvälineenä oli henkilöauto ja yösjana telta. Mieluinen hiekkakuoppa löytyi sattumalta sen jälkeen, kun kohteeksi oli valittu Päijälä. ”Se oli Myrskylästä ajettaessa lähimpänä.”

Sittemmin miehet ovat vaihdelleet rallireissujen kulkuvälinettä. Bussin puolesta puhuivat muun muassa kunnan sängyt ja televisio; nukkua voi milloin vaan. Kyydissä kulkevat vaivatta niin iso katos ja ulkokalusteet kuin kahvinkeitinkin. Kaasugrilli odotteli perjantaina aamupäivällä makkaroiden paistoa. ”On meillä joskus ollut kokolihaakin.”

Ralliin valmistautuminen vie rutinoituneelta kolmikol-

ta muutaman päivän. Juomat ovat sen verran tärkeä osa retkeä, että Åke oli alkuvuikosta käväissyt Virossa. Pantittomia tyhjiä tölkkejä varten oli bussin viereen viritetty oma kassinsa ja pantillisille omansa. Kaikki muutkin jätteen lähtevät omassa kyydissä.

Miehet arvelivat katsovansa rallia nyppylän päältä läheltä majapaikkaansa. ”Jos joku on päissään menossa tielle, kyllä me ne saadaan kuriin.”

Pömpelillä miehet käyvät rallipäivien aikana ehkä kerran – sellaiseen aikaan, kun voi kävellä tieltä pitkin. Vaihtoehto eli pitkä lenkki metsässä ei oikein kiinnosta.

Pari järjestysmiestä on tullut myrskyläläisille tutuiksi. He saattavat poiketa tervehtimään muulloinkin kuin parkkimaksua periessään. Myrskyläläiset kiittävät saaneensa ”järkkäreiltä” kerran apua, kun aggregaatista meni tulppa. ”Puhuttiin ongelmastamme, ja kohta tuli metsiä pitkin uusi tulppa!”

Teksti ja kuva: Merja Åkerlind

Näillä sijoilla Matti Rajalahti (vas.), Joni Laine ja Åke Åhl viipyivät torstai-illasta sunnuntai-iltaan. ”Linja-autolla ei oikein pysty siirtymään pikataipaleelta toiselle.”



PÄIJÄLÄN LAUANTAITORIT

Lauantaitori kesäkuun alusta heinäkuun loppuun keräsi aina runsaasti kyläläisiä aamukahville. Juhannuksena torilla oli niin paljon ihmisiä, että kahvia piti käydä keittämässä lisää. Yksi suosion salaisuus oli varmaan Muhkun järjestämä pallonuittokisa, jossa oma ehdokas valittiin oikein äänestyskopissa

Teksti ja kuvat: Merja Åkerlind



Muhkuloton äänestyskoppi ja yleisöä



Jouko Ikonen tuo lisää kahvia juhannustorille (huom. mönkijässä Rally Finland -tarra)



Nuorin pallokisan kahvipaketin voittajista: Emma Staudt äitinsä Lotta Sihvo Matikaisen sylissä. Matti Santanen jakamassa Muhkun palkintoja.

TUTTUJA JA UUSIA VOITTAJIA

Ryttylä Openissa



Ryttylän torpan mailla pelattiin 31. pihagolfturnaus leppoisassa elokuun säässä. Kisaa isännöivän Matti Santasen mukaan kyse on peräti MM-kisoista, sillä vastaavista tapahtumista ei ole Päijälään kantautunut tietoa. Pelin ideana on lähestyä kentän ainoata viheriötä ja reikää yhdeksää eri väylää pitkin.

Palkintopallille nousi edellisvuosilta tuttuja nimiä, kuten aikuisten sarjan ykkönen Martti Åkerlind ja kakkonen Ilkka Marttila. Juniori Nooa Santanen uusi viimevuotisen voittonsa.

Viidentoista aikuisgolfaajan joukossa kolmanneksi nousi Raimo Åkerlind. Ykkösväylällä käydyssä Lähimmäs lippua -erikoiskisassa kunnostautui viimeisenä lyönyt Jorma Åkerlind. Kumpikin nousi Ryttylä Openin palkintopallille ensimmäisen kerran.

Teksti: Merja Åkerlind

Kuva: Matti Santanen

RUNON JA SUVEN PÄIVÄ PIRTILLÄ

Runon ja suven päivää vietettiin taas perinteisesti Pirtillä Eino Leinon päivänä. Tänä vuonna runoja esittämään oli saatu pälkäneläinen pitkän linjan kulttuuriharrastaja Merja Väittäinen. Hän lausui aluksi Eino Leinon runoja, sitten yleisön toiverunoja. Myös Marja-Liisa Lehto hauskutti yleisöä Lauri Pohjanpään tutuilla eläinaiheisilla runoilla. Loppujen lopuksi illasta tuli oikein runokaraoke, kun yleisö innostui lukemaan omia lempirunojaan Aino Ruokolan päättäessä illan huuliharppuesitykseen.

Teksti ja kuvat: Ulla Lahtinen



OPINTOMATKALAISIA ARRAKOSKELTA



Vielä muutama vuosi sitten Päijälän kyläaktiivit hakivat muualta ideoita kylän kehittämiseen. Nyt Päijälästä itsestään on tullut opintoretkikohde: heinäkuussa kävi linja-autollinen vieraita Padasjoen Arrakoskelta. - Kaikilla oli paluumatkalla hyvä fiilis, vakuuttaa Arrakosken kyläyhdistyksen johtokunnan jäsen Anne Lepistö.

Sytykkeen vierailuun antoi Lepistön naapurustossa asuva mies. Hannu Kaleva totesi nimittäin taannoin Arrakosken kyläyhdistyksen puheenjohtajalle Hanna Särkiölle, että kannattaisi käydä hänen pitkäaikaisessa kotikylässään Päijälässä katsomassa, mitä saadaan aikaan yhteistyöllä ja EU-tuella.

Särkiö ei itse päässyt Päijälään kesken mansikkakii-reiden, ja pari muuta Arrakosken kyläaktiivia oli vierailupäivänä kiinni Padasjoen kesäteatterin puuhissa. -Johtokuntaa oli matkassa tosi vähän, harmittelee Anne Lepistö. Lähtijöitä löytyi kuitenkin Arrakoskelta ja muualta Padasjoelta niin, ettei pikkubussi olisi ryhmälle riittänyt.

Arrakoskelaiset kävivät ensin Riihigalleriassa, minkä jälkeen he kokivat tiekirjon, kylätalon ja laavun. Esitellypuheenvuoroissa sivuttiin myös luontopolkua, melontareittiä sekä kaupan remontoimista EU-tuella.

EU-tukien hyödyntäminen kiinnosti kovasti arrakoskelaisia, jotka ovat omin voimin saaneet aikaiseksi kulttuurireitin. Kävelylenkin varrella annetaan tietoa esimerkiksi entisestä kyläkoulusta, meijeristä ja harjapuutehtaasta.

Arrakoskella olisi ajankohtaista Raittiusseurantalon tunnetun yhteistilan remontti. Tontin luovuttajakin toivoi talon jäävän kylän seurojen käyttöön, muistuttaa Lepis-

tö. Kyläyhdistyksen johtokunnan tuoreena jäsenenä hän haluaa hakea uusia ideoita kaikenlaiseen kehittämistyöhön.

Yhdessä toimien

Lepistö näkee tärkeäksi yhteishengen, jolla Päijälää on kehitetty. Arrakoskella hän näkee mahdollisuuksia parempaan yhteistyöhön esimerkiksi paikallisen metsästyssseuran kanssa, onhan hän itsekin sen jäsen.

Päijälä antoi virikkeitä myös kyläyhdistyksen ja kesäasukkaiden tiiviimpään vuorovaikutukseen. -Ylipäättään kyläyhdistyksen tarvitaan avoimuutta niin, että mukaan on helppo lähteä. Aktiivien piiri ei saa tuntua liian tiiviiltä, tuumii Lepistö.

Arrakoskelaiset saivat Päijälästä mukaansa Virran varrelta -lehtiä. Nekin tekivät vaikutuksen Lepistöön. -Mietin bussissa paluumatkalla, että on tässäkin tarvittu työtunteja ja osajia.

Anne Lepistö kiittelee Päijälän kyläaktiiveja lupauksesta, että saa soittaa ja kysyä pulmien yllättäessä. -Vähän oli puhetta siitäkin, että päijäläläisiä tulisi vastavierailulle, neuvomaan meitä paikan päällä.

*Teksti: Merja Åkerlind
Kuva: Ulla Lahtinen*

MUSIKANTTEJA PÄIJÄLÄSTÄ



Päijäläläistä osaamista edusti juhlaconsertissa kaksi soittajaa: Eljas Liehu haitareineen ja saksofoneineen sekä Heikki Åkerlind huiluneen. Kuudesta solistista kaksi tuli niinkään Päijälän suunnasta. Ari Kajander ja Seija Ruokola tulksivat iskelmiä monelta vuosikymmeneltä ja monesta maasta.

Kun heinäkuun toiselle päivän yönä luvattiin kovin sateista säätä, alkoi entisellä Hahmajärven koululla säpinä. Ilta-päivällä piti nimittäin pihassa pitää Kuhmoisten Pelimannien 50-vuotisjuhlaconsertti kahvitarjoiluineen. Isäntäpari Ari ja Kaija Kajander sekä pelimanniyhdistyksen johto siirsivät tapahtuman pikatahdilla Kuhmolaan.

Muutoksesta tiedottamista helpotti se, että lipun varanneilta oli kysytty puhelinnumerot. Kuhmolaan löysi tiensä moni muukin kuin etukäteen tiedetyt 90 henkeä.

Teksti ja kuvat: Merja Åkerlind

YHTEISLAULUJA PÄIJÄLÄN PIRTILLÄ



Yhteislauluissa Pirtillä oli päijäläläisiä ja vähän muitakin laulattamassa ties monen kerran Ari Kajander. Säestysapuna olivat Tiina Lättilä ja Venla Pohjoisvirta sekä Eeva Markkanen.

Teksti ja kuva: Merja Åkerlind

TIEKIRKKO KESÄLLÄ 2023

Kesä on kääntynyt syksyyn ja tämän kymmenennen Tiekirkko-vuoden kohtaamiset muistoihin. Päällimmäisenä tunteena on kiitollisuus. Yhdessä saimme aikaan paljon! Rukoushuoneemme valmistelu ja kaunistaminen kesän tapahtumiin niin pihalla kuin sisätiloissa oli todella upeaa yhteistyötä, josta voi vain lämpimästi kiittää jokaista asialle omistautunutta!

Kesän näyttely ”Jumalan kämmenellä” Rukoushuoneella antoi monelle sitä katsomaan poikenneelle virkistäviä kokemuksia ja löytöjä Jumalan huolenpidosta ja armosta: Hän rakastaa yhä luotujaan! Näytteilleasettaja Raija Kaijalainen sai usealle kiinnostuneelle kävijälle läsnä ollessaan selittää perinpohjaisesti taulujensa taustoja. Virpi Miettinen, jolla oli oma näyttely alkukesästä Pihlajakoskella, totesi Raijan työt katsottuaan: erittäin mielenkiintoinen näyttely!

Kävijöitä poikkesi tutustumassa Rukoushuoneeseen ja samalla näyttelyyn heinäkuun aikana reilut 300. Kaukaisimmat tulivat Itävallasta. Moni tuli jo tottumuksesta. Kuhmoinen Palvelee -lehden eri kyläkuntien tapahtumien pohjalta olivat jotkut tehneet lähiseudulla kesäistä kulttuurimatkaa. Useampi melontaporukka pysähtyi myös kahville ja tutustumaan kylämme Rukoushuoneeseen. Mutkittelevan hiekkatien varrella ’kahvio ja näyttely’ -kyltti pysähdytti moottoripyöräilijän. Sekä talon että kylän historia kiinnostivat. Moni kävijä tuli juurilleen ja sai tiekirkkovalvojan kanssa elää lapsuuden tai nuoruusajan muistoissaan.

Rukoushuoneella ja sen kesäisellä Tiekirkko /näyttely -tapahtumalla on jo vakiintunut paikkansa kylämme kulttuuritarjonnassa. Mahtavaa, että sinä, joka olit vapaaehtoisena tiekirkkovalvojana tänäkin kesänä, sait olla luomassa kauneuden ja kohtaamisen mahdollistamista – keidasta matkan varrella. Sinusta, jokaisesta kävijästä, tästä kauniista kylästä ja sen jo monista kesäisistä tapahtumista ja toimintamahdollisuuksista voi vain kiittää ja iloita.

*Teksti: Riitta Hellqvist
Kuvat: Ulla Lahtinen*



PYHIINVAELLUSPÄIVÄN KOHOKOHTIA



Auringon paistaessa yli parinkymmenen hengen joukko lähti kävelen taivaltamaan Vehkajärveltä messun ja kirkkokahvien jälkeen Mattilantietä kohti Kivisalmea. Kun siinä kävelimme lähellä Pajulanjärven rantaa, avautui avara peltomaisema Mattilankylälle saapuessamme. Harvinainen näkymä oli lehmälauuma laitumella, ihan kuin lapsuudessa. Järvi pilkkotti eri puolilla kylää. Kaunista! Siellä meitä odotettiin mehtarjoilun kera. Tiia jakoi Tommi Hellstenin blogia epäonnistumisten ”siunauksesta”, nöyryydestä ja rakkautesta, mikä antoi meille sopivasti ajattelemisen aihetta. Olihan sen päivän aihe itsensä tutkiminen.

Toisella pysähdyksellä Peltovuorella Lahtisen Hannu kertoi sukujuuristaan ja Jumalan ihmeellisestä johdattuksesta. Hänenkin juurensa ovat täällä Päijälän alueella, mikä on selvinnyt vasta tänne muutettua.

Peltovuoren jälkeen saimme kulkea pienen matkan metsän keskellä mönkkäripolkua pitkin, mikä oli mieluista. Tänä päivänä niitä metsäpolkuja ei paljon ole, kun karja ei enää siellä kulje eivätkä ihmisetkään niitä käytä. Pömpelillä pysähdyttiin vielä makkaran paistoon.

Päivän aikana tuli käveltyä n.16 km. Kyllä sen jaloissaan illalla tunsu, mutta pulahdus Päijälässä jokeen virkisti kummasti. Yhteinen matka kirkosta kirkkoon, pienet hartaudet ja keskustelut toisten kanssa teki päivästä unohtumattoman taas kerran.

*Teksti: Terhi Ratalahti
Kuva: Ulla Lahtinen*

RUKOUSHUONEEN KESÄJUHLA

Päijälän rukoushuoneen kesäjuhlaa vietettiin ehkä 112. kerran, jos rukoushuoneen vihkimistilaisuus 1912 lasketaan ensimmäiseksi kerraksi. Kesäjuhlavieraita oli noin 50. Musiikista vastasivat vaskiduo Pertti ja Jorma Nieminen Royal Brass -kokooppanosta sekä Salla Harjunen. Pertti Nieminen puhui myös iltapäivän tilaisuudessa. Messun jälkeen Jari Lappalainen kukitettiin, sillä hänen määräaikainen tehtävänsä Kuhmoisten kappalaisena päättyi.

Teksti ja kuvat: Ulla Lahtinen





PITKÄVEDEN MELONTAREITTI

Suppilautoilla

”Pitäisikö tehdä kesällä yön yli -reissu suppilautoilla?” Siitä se ajatus sitten lähti kun kaverukset Antti Miikki, Kim Paananen, Marko Paananen ja Jussi Vainio viettivät Vainion 37-vuotissyntymäpäiviä hänen sukunsa mökillä. Kaikki kaverukset innostuivat heti ideasta ja ensimmäisenä päätettiin vain lyödä päivämäärä lukkoon, vaikka määränpää ei edes ollut tiedossa. Ajankohdaksi päätettiin heinäkuun alku, kun kaikki olisivat samaan aikaan lomilla. Aikaa reissun alkuun oli siis reilu kuukausi.

Ensimmäiseksi tuli selvittää mahdollisia suppilureittejä. Sellaisia ei kuitenkaan googlettamalla kovin montaa löytynyt, varsinkaan Tampereen lähimaastosta. Kun hakusanoiksi valitsi melonnan suppilun sijasta, rupesi hakutuloksiakin tulemaan. Tampereen Vihurin sivuilta löytyi mm. Pitkäveden melontareitti. Reitin kuvaus vaikutti mielenkiintoiselta, reitti sopivan lyhyeltä (noin 20 kilometriä) ja matkaa Tampereelta olisi vain reilu tunti. Nyt kun paikkakin oli tiedossa, oli aika huolehtia varustukset kuntoon. Suppilautoja löytyi entuudestaan kaksi kappaletta, joten tarvittaisiin vielä kaksi lisää, jotta jokaiselle miehelle olisi oma lauta. Päätettiin vuokrata lisälaudat. Sitten piti miettiä, missä reitillä yövyttäisiin. Teltaa ei haluttu pakata mukaan, joten päätettiin yöpyä laavussa. Reitillä oli kaksi laavua, joista valittiin Haavistonniemen varauslaavu. Tämä laavu sijaitsi reitin varrella, jonkin verran yli puolessa välissä matkaa. Vaikka laavu pitikin varata etukäteen, se oli silti täysin ilmainen ja erinomaisesti varusteltu. Laavun lisäksi löytyi puucee ja nuotiopaikka sekä melkoisena luksuksena aurinkopaneelit ja pistorasia. Laavun varaus oli helppoa ja sujuvaa.

Seuraavaksi piti miettiä ruuat, vaatteet, nukkumiskampeet ja niin edelleen. Kun rupesi selviämään, mikä määrä tavaraa tulisi mukaan, oli selvää, että suppilautalla sitä kuormaa ei siirrettäisi. Tästä syntyikin ajatus, että vuokrattaisiinkin yksi kanootti ”huoltoajoneuvoksi” yhden suppilaudan tilalle. Myöhemmin reitillä tämä osoittautui erinomaiseksi ratkaisuksi. Tuomaalan Tilalla oli kanooteja vuokrattavana, ja heiltä sai kanootin toimitettuna haluttuun pisteeseen ja kyydit myös melojille.

Kun valmistelut oli tehty, alkoi Forecan sääarvonnan seuraaminen. Sovituille päivämäärille ei kovin aurinkoisia ennustuksia annettu, mutta kynnyks reissun siirtämiseen tuntui liian korkealta. Ei ole helppoa saada neljän ihmisen aikatauluja sopimaan yhteen, etenkin kun suurimmalla osalla on perhettäkin. Täten alkuperäisessä päivämäärässä pysyttiin, satoi tai paistoi. Se hyöty sää tiedotusten seuraamisesta oli, että lähes joka mies hankki märkäpuvun reissua varten. Kun H-hetki koitti, tehtiin vielä yhteiset ruokatarvikehankinnat ja sitten startattiin kohti Päijälän kylää. Kun päästin lähemmäs Päijälää, mistä oli sovittu kanootin nouto, asfalttitie

päättyi ja loppumatka meni ajellen Jyväskylä Rallissakin käytettyä soratietä pitkin. Perillä Päijälän Rukoushuoneella pakattiin supit ja muut kamat kanoottivaunuun ja saimme kyydin reitin alkupisteelle Korpusmaantielle.

Kanoottia haettaessa tuli puheeksi, että tietävästi tätä kyseistä reittiä ei olisi koskaan aiemmin menty suppilautoilla. Ihan varmaa ei ollut, olisiko edes järkevää yrittää sitä, mutta optimisteina päätimme silti koettaa onneamme. Koko porukan aiemmat suppikokemukset olivat laskettavissa kahden käden sormin, mutta päätäväisesti kulkupelit laskettiin vesille puoli kolmen aikaan ja lähdettiin melomaan kohti kiitettävän kovaa vastatuulta. Matka taittui verkkaisesti ja joka ukko meni hieman omillaan. Tässä kohtaa 20 kilometriä rupesi tuntumaan pitkältä matkalta. Onneksi reitti koostuu useista pienistä järivistä, lammista sekä jokiosuuksista ja matkan etenemisen saattoi helposti nähdä kartalta. Sää vaihteli pilvisestä sateiseen, mutta iltaa kohden sääkin muuttui aurinkoiseksi ja märkäpuku rupesi ensimmäistä kertaa tuntumaan jopa kuumalta. Kun melomisessa oli vauhtiin päästy, tuli tehtyä vielä reilun kilometrin maisemakierros, kun allekirjoittaneelle tuli jokin ajatuskatkos ja koko porukka suuntasi reitiltä sivuun. Meille oli kyllä ennen reissua sanottu, ettei sen pitäisi olla mahdollista, mutta päätimme tässäkin asiassa olla ensimmäisiä. Reilun kolmen tunnin melomisen jälkeen tulimme ensimmäiselle viralliselle taukopaikallamme Majaniemen laavulle. Järveltä käsin ei ollut aivan helppo paikallistaa, mihin suuntaan pitäisi meloa. Lisähaasteena oli matkan rajuin vastatuuli ja vasta-aallokko. Välillä tuntui, ettei lauta menisi lainkaan eteenpäin. Istui tai seiso laudalla tai meloi aivan täysiä. Kävipä jopa niin, että salmen läpi päästyämme, minä ja Marko onnistuimme törmäämään toisiimme ja pääsin ensimmäiseen kylpyyni. Laavulle nouseminen meni helposti, sillä paikalle oli tehty laiturit tätä varten. Itse laavu oli siisti ja siinä olisi voinut tuletakin tehdä. Kun energiatasoja oli jälleen nostettu, oli aika jatkaa matkaa kohti Haavistonniemen varauslaavua.

Loppumatka meni pääosin auringonpaisteessa ja laavulle saavuttiin iltayhdeksän jälkeen väsyneinä, mutta onnellisina. Tulet nuotioon ja täyttävä illallinen pakastetuista lihoista, mitkä olivat juuri sopivasti sulaneet päivän aikana. Laavuun mahtui sopivasti neljä makuupussia vierekkäin ja yhden jatzin-pelin jälkeen päästiin puolilta öin koisimaan.

Aamu alkoi tasaisella sateen ropinalla. Sää tiedotus ei muuta luvannutkaan ja jos rehellisiä ollaan, ei veteen meno tuntunut kovin kutsuvalta. Jännästi mieli kuitenkin muuttui, kun oli saanut lämpimät aamupuurot masuun ja vetänyt kuivahkon märkäpuvun ylleen. Melonta jatkui ja hetken päästä saimmekin Pukarajärven yltä sadekuuron, joka muistutti suihkussa käyntiä. Jostain kumman syystä tilanne tuntui lähinnä koomiselta eikä kukaan sanonut mitään valituksen tynkääkään. Pukarajärveltä alkoi yksi reitin hienoimpia osuuksia, pienien lampien ja joenpätkien yhdistelmä. Osa joista oli paikoin erittäin matalia ja suppilautojen isot takaevät raapivat ikävän kuuloisesti pohjaa. Tähän helpoin ratkaisu oli kääntää laudat ylös-

alaisin jolloin evät olivat väliaikaisesti pinnalla. Ohjattavuus oli heikkoa, mutta nämä osuudet olivat lyhyitä ja joen virtaus vei mukanaan. Ajoittain reitillä oli myös kaatuneita puita, majavien vanhoja patoja, uppokiviä ja muita pieniä haasteita, mutta ne tekivät reitistä vain hienomman kokemuksen! Kahdesti jouduimme myös kantamaan kanootin ja suppilaudat, kun matkalla oli koskia, joita ei voinut laskea. Siiskosken laskimme, vaikkakin vesimäärä oli hyvin vähäinen. Erityisen mieleenpainuva osuus oli myös tierummun läpi melonta, mikä oli juuri riittävän iso kanootillekin. Puolenpäivän aikaan olimme jo melko lähellä maaliamme Rukoushuonetta. Kun reitin loppumisen pystyi jo astimaan, tuli pieni haikus, että nytkö tämä miniseikkailu jo päättyy. Perille päästyämme oli aika pakata kamat autoihin ja saimme nauttia Rukoushuoneen kahviossa lämpimät kahvit ja leivonnaiset.

Yhteenvetona sanottakoon, että reissu oli aivan upea kokemus ja toimi hyvänä starttina kesälomalle. Työt huuhoutuivat pois mielestä ja oli hienoa päästä lähikotetukseen luonnonvoimien kanssa.

Teksti ja kuvat: Jussi Vainio



HELTEEN JA TAIFUUNIN KESKELLÄ

-Tukalaan oloonkin tottuu, kun on koko ajan tukalaa, sanoi 14-vuotias Sara Lahtinen SaeManGeumin maailmanjamboreen jälkeen. Silti hän oli sitä mieltä, että kannatti lähteä, kokemus oli ikimuistoinen. Kotimaassa saimme lukea lehdistä toinen toistaan hurjimpia otsikkoja leirin keskeyttämisistä ja evakuoineista äärihelteisessä ja taifuunin uhkaamassa Etelä-Koreassa. Leiri oli valtava, siellä oli 43000 leiriläistä yli 150 maasta, suomalaisia-kin lähes 900.

Päijäläläinen Sara oli kahden muun kuhmoislaisen partiolaisen kanssa SaeManGeumin kansainvälisellä partioleirillä Etelä-Koreassa. He kuuluvat Kuhmoisten Korpisusiin ja olivat keränneet jo pari vuotta rahaa voidakseen osallistua leirille -myymällä partiotuotteita mm. Päijälän toritapahtumissa.

Tytöt olivat heinä-elokuun taitteessa kaikkiaan kolmen viikkoa reissussa, sillä he osallistuivat ensin viikon pituiselle oheisleirille, jossa kierrettiin ympäri Etelä-Korea ja tutustuttiin maahan ja sen kulttuuriin. Itse leiri oli tarkoitus pitää länsirannikolla SaeManGeumissa, mutta kuten olemme kuulleet uutisista, luonnonvoimat muuttivat leirin alkuperäisiä suunnitelmia: aluksi äärimmäinen helle ja lopuksi taifuuni, niin että loppuleiriä vietettiin Soulin ympäristössä evakosta käsin osan partiolaisista lähdettyä kesken kotiin. Hätämajoituspaikkoina toimi kouluja, yliopistojen asuntoloita, hotelleita.

Sara kertoi, miten puhelimiin tuli monta kertaa päivässä turvahälytyksiä, aluksi poikkeuksellisen kuumuuden vuoksi- neljään vuoteen ei ollut ollut näin kuumaa -myöhemmin tuli taifuunivaroituksia eri alueille. -Niihin kyllä tottui, niin kuin muutenkin kuumuuden aiheuttamaan jatkuvaan tukaluuteen jossain määrin, eihän sille mitään voinut. Sara ja muut tytöt kuuluivat suomalaisen Ahti-lippukuntaan, jossa oli 32 leiriläistä ja 4 aikuista. Heidän telttansa sijaitsi hyvässä paikassa, mihin sopi välillä tuuli, joka auttoi helteessä eli heillä ei ollut pahempaa hätää. Koko alue oli monen neliökilometrin suuruinen, se sijaitsi entisellä merenpohjalla, josta leirin jälkeen tulee riisipelto. Kuivatetun meren reunalla oli vilpoisempaa, vaikka vettä ei kuitenkaan näkynyt, syvemmällä sisämaassa tukalampaa. Lämpötila oli päivisin n. 35 astetta, öisin vähän alle 30. Korean valtio hommasi paikalle paljon ilmastoituja busseja, mutta aluksi ne sijoitettiin vähän huonosti juuri tuolle reuna-alueelle, jossa oli muutenkin helpompaa. Samoin alueelle oli rakennettu varjotunneleita, joissa saattoi käydä viilentymässä. Juoda piti paljon ja käyttää päähinettä.

-Meistä pidettiin kyllä hyvää huolta, ehkä liiankin.



Missään ei saanut liikkua yksin eikä olla aikuisen kanssa kahdestaan muutoin kuin yleisillä paikoilla.

-Ohjelma oli hyvin organisoitu. Meidät oli jaettu erilaisiin vartioihin, jotka huolehtivat vuorollaan ruoan hakemisesta, vesihuollosta, jätteistä jne. Vessat ja kylmä vesi toimivat. Ruokavartioiden piti esimerkiksi herätä jo viideltä, että aamiaista sai kuudelta, seitsemältä oli jo liian kuumaa. Pimeä tuli illalla jo seitsemän maissa.

Alue oli jaettu A-,B-,C- ja D-laaksoihin, joissa oli erilaisia ohjelmapiisteitä, esim. jousiammuntaa ja monenlaisia vesiaktiviteetteja. Niissä käytiin kukin ryhmä vuorollaan. Joinain päivinä joitain ohjelmia peruutettiin kuumuuden takia. Iltapäivisin oli lepotauko. Kansainvälisiä ystäviä Sara ei kertonut saaneensa, enimmäkseen oltiin suomalaisten kanssa, mutta tuki vaihdeltiin merkejä ja pikkutavaroita ulkomaalaistenkin kanssa.

Avajaiset ja päättäjaiset olivat molemmat mielinpainuva kokemus jo pelkästään partiolaisten valtavan määrän takia. Korealainen Kpop-konsertti oli hieno, samoin ilotulitukset, kertoo Sara. Puheista ei saanut kaikista selvää, mutta äiti-Päivi oli vaikuttanut juuri niistä ja valanuudistamisesta, joita sai seurata kotona striimattuina. -Harvoin näkee näin valtavaa kasvatustuomaria yhteen koottua nuorten joukkoa kuin partiolaiset ovat, hän ihasteli.

-Leiri oli kaiken kaikkiaan niin erilainen kokemus, että siinä riittää sulattelemista pitkäksi aikaa. Seuraava maailmanjamboree on neljän vuoden päästä Puolassa. Siihen on niin pitkä aika, etten osaa vielä sanoa, olenko menossa, tuumaa Sara. -Mutta tätä en kyllä kadu.

Teksti ja kuva: Ulla Lahtinen

KÄTTÄ-PÄÄLLE

Riihigalleria on kylämme kulttuurikeskus – ainakin kesäisin. Kunta huolehtii rakennuksesta ja ympäristöstä parhaansa mukaan, mutta toivomisen varaa olisi. Viime vuosina on rakennuksen ympäriltä saatu kaadettua puita ja nyt terassilta näkyy jo järvelle. Myös joen rannalta on kaadettu vesakkoa. Mutta kun ne rasiin kaadetut risukasat ovat siellä vielä monen vuoden jälkeenkin, niin ei voida puhua siististä pihaympäristöstä. Olemme kyläläisten kanssa päivitelleet tilannetta ja tulleet siihen tulokseen, että tarttis tehdä jotakin...

Onneksemme kylään saapui kunnan tekninen johtaja Hemmo Saartoala. Vierailin hänen ja Lahtisen Hannun kanssa gallerialla ja näytimme, miten erikoinen ja kaunis rakennus on, mutta tuo ympäristö ei anna sille oikeutta. Tekninen johtaja näki heti silmissään, miten kuusten kaataminen toisi valoa enemmän. Rantarisukkojen raivaaminen ja pihan siistiminen olisi ensiarvoisen tärkeää tällaiselle kansainväliselle matkailukohteelle.

Myös rakennukseen liittyvää korjausta löytyi. Kattoikkunat pitäisi uusida, että valoa tulisi sisään enemmän. Riidet ovat pimeitä, eikä keinovalo tuo oikeutta taideteoksille. Myös pääoven ulkorappusten laattakivistä pitäisi sammalet puhdistaa pois. Kuuntelin haltioituneena, josko nyt tapahtuisi muutoksia joita olemme niin odottaneet. Saartoala sanoi, että hän vie asiaa eteenpäin ja lupaa tehdä muutoksia jo ennen ensi kesän näyttelyä. Kysyin, että tuohonko käteen? Ja niin teimme kättöpäälle-sopimuksen.

Teksti: Leena Bragge

Kuva: Ulla Lahtinen



Kuhmoisten kunnan tekninen johtaja Hemmo Saartoala ja rakennustarkastaja Samuli Manninen jalkautuivat kylille vastaamaan asukkaiden kysymyksiin. Päijälän vierailun ajankohta osui rallin alle, joten kovin suurta yleisöryntäystä tapahtuma ei saanut. Kuvassa Petteri Hellsten ja Hannu Lahtinen haastattelevat Mannista ja Saartoalaa.

JASKAN KIRPPIS

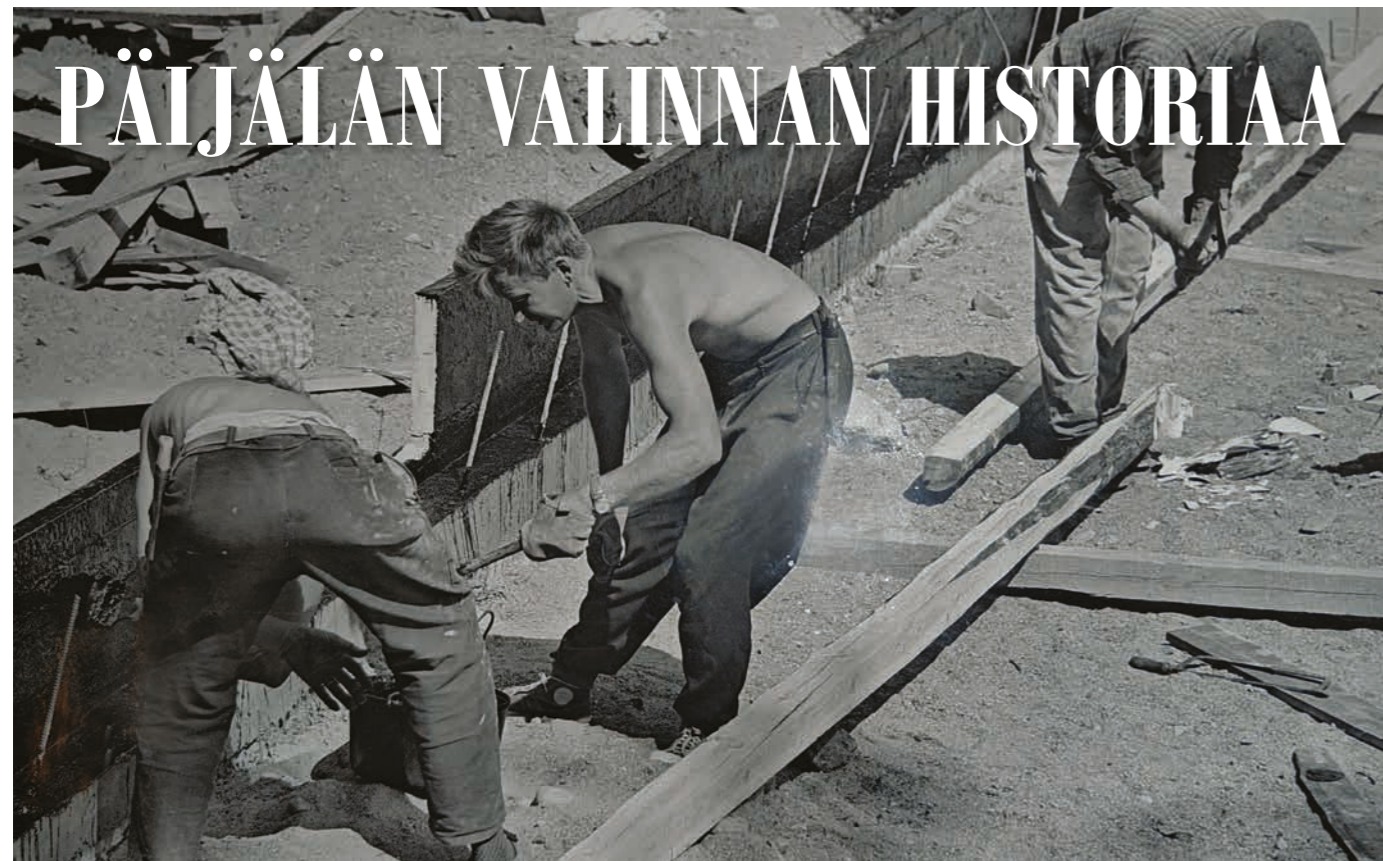
Jaskan kirppis oli auki toista kesää, tänä vuonna vain viikonloppuisin. Jaska Ruokola oli kuitenkin suht tyytyväinen kesään. Varsinkin juhanuksesta koulujen alkuun kävijöitä oli välillä ihan mukavasti. Aina paikalle osui uusiakin ohikulkijoita, joko Riihigallerian kävijöitä tai jonkun suosituksista tulleita. Lauantaitorin aikaan myös monet piipahtivat. Riihigallerian sulkeuduttua kävijät vähenivät selvästi.

-Eihän tämä mikään kultakaivos ole, mutta aina on mukava tavata samanhenkisiä ihmisiä, Jaska myhäilee.

Systoripäivänä la 9.9. kirppis on avoinna klo 9-14. Eli vielä ehtii ostoksille, jos jokin hankinta on jäänyt mielen päälle. Sitten alkaa Jaskan kirppiksen talviloma.

Teksti ja kuva: Ulla Lahtinen





Eero Lehtosen itsensä lisäksi kauppa rakennettiin yhdessä kylän omien rakennusmiesten kanssa.

PÄIJÄLÄN VALINNAN HISTORIAA

Päijälän Valinta avattiin 4.12.1964. Kauppana rakennus toimi vuoden 1977 loppupuolelle asti. Tällä hetkellä rakennuksessa on valmistumassa perusteellinen kunnostustyö, ja se tulee jatkossa toimimaan Päijälän kylätalona (lisätietoja Virran Varrelta –lehden numeroissa mm. 1/2022, 2/2022, 4/2022 ja 2/2023).

Päijälän Valinnan synty

Valinta -niminen tila, jolla Päijälän Valinta sijaitsi, lienee kuulunut alun perin Mikkolan tilaan (isoäitini Lyyli Dantes, os. Mikkola oli tilan yksi omistajista). Olga Mikkola (os. Taival), Jalmari Mikkolan vaimo, myi Lammelan tilan Allan ja Enni Taivalille 1948, josta he myivät n. 2000 m² laajuisen tontin Lehtosille maaliskuussa 1963. Sen aikaista viranomaistoiminnan nopeutta kuvastavat tonttikaupan vaiheet: kauppakirja 18.3. 63, luovutuskirja 11.3.64, lohkominen 23.1.65 ja lainhuudatus 10.4.65.

Kylällä oli ollut Osuuskaupan lisäksi myös yksityisiä elintarvikemyymälöitä jo 1950 -luvun alusta lähtien, mutta 60 -luvulle tultaessa Leppäkoskella palveli ainoastaan Osuuskauppa, jolloin Lehtosille syntyi ajatus kaupan perustamisesta. Asuimme silloin Haukiputaalla ja kaupan rakennustöiden alkamiseen asti Ylitorniolla, josta isäni toimi puu- ja metallityönopettajana ja äitini suoritti merkonomin tutkinnon kaupan kirjanpitäjän tehtävää varten. Isäni oli itse rakentamassa kauppa paikallisten rakennusmiesten kanssa. K-kaupan avajaisia joulukuussa 1964 juhlisti mm. Keskon pääjohtaja. Vuotta myöhemmin kauppa sai laajempaa julkisuutta, kun

silloinen TV-julkkis ja tietoviisas Esko Kivikoski vieraili Päijälän Valinnassa.

Kauppa oli, jopa nykyisiin K-kauppoihin ja S-marketteihin verrattuna, hyvin moderni liike. Suurin osa tuotteista oli itse valittavissa kaupan hyllyiltä (tästä nimi ”Valinta”), mutta sen lisäksi palvelutiskiltä sai tuoretta lähiruokaa, kuten oman kylän kananmunia, Arolan savusaunassa savustettua palvikinkkua ja Leppäkosken alajuoksulla isäni itse kasvattamia kirjolohia sekä itse kaadettua hirvenlihaa. Valinnassa myytiin kaikkea mahdollista lämmityslaitteista apulantaan ja leikkuupuimureihin, joko suoraan varastosta tai tilaamalla. Iltaisin isäni toimi sen ajan Woltti-kuskina ja toimitti asiakkaiden joko paikan päällä tai puhelimitse tilaamia tuotteita ympäri Kuhmoista ja Längelmäkeä. Myöhemmin kaupan kylkeen rakennettiin myös kiosk, joka palveli kaupan (siihen aikaan hyvin rajoitettujen) aukioloaikojen ulkopuolella.

Muistan tottuneeni pussimaitoon, jota kaupasta sai irtomaidon ohella. Päijälän alakoulussa tosin tarjottiin ruuan kanssa irtomaitoa, joka mielestäni maistui pahalta. Opettajani Jaskarin Ritva antoi minulle jälki-istuntoa, kun ilmoitin, että minähän en lehmän maitoa juo, vaan

haluan kaupan (pussi)maitoa! Kauppiaan poikana pääsin maistamaan muitakin harvinaisia herkkuja kuten purkittuja katkarapuja. Nykyisinkin laivamatkojeni pakollisiin ruokiin kuuluvat joko katkarapuleipä tai kokonaiset katkaravut, mutta maitoa en juo.

Alun loppua ja lopun alkua

Alkuinnostuksen jälkeen alamäki alkoi varsin pian, johtuen kylän hiljenemisestä, kovasta kilpailusta Osuuskaupan kanssa, liian suurista kustannuksista ja kaupan murrosvaiheesta. Yksi Lehtosten kaupan kilpailuvalteista, lähiruoka, käytännössä kiellettiin vuosikymmeniksi: kalan kasvatus jouduttiin lopettamaan lakimuutosten ja Alalammin rehevöitymisen vuoksi. Keskusliikkeiden sekä teollisuuden lobbauksen seurauksena paikallisesti tuotetun ruuan myynti kaupoissa jouduttiin lopettamaan. Myynti hiljeni edelleen ja äitini nimittikin kauppa-apulaisena toimineen Alpo Laitisen ”Tukankampaja-Laitiseksi”, koska muun tekemisen puutteessa hän vain kampsaa harvaa vaaleaa tukkaansa. Laskut Keskolle jäivät maksamatta ja kauppa siirtyi SPAR -ketjuun. Neljän vuoden jälkeen Lehtoset saivat tarpeekseen tappiollisesta toiminnasta, jonka kattamiseksi jouduttiin myymään kymmeniä hehtaareja Isoniemen maita.

Valinta vuokrattiin ensin Niilo Markkaselle kirkonkylän sivukaupaksi ja vuoden 1973 alussa Rannan pariskunnalle. Väliaikainen nousukausi kaupalle koitti, kun

keskioluen myynti sallittiin ruokakaupoissa 1969. Sen myötä syntyi myös legendaarinen ”Kuusibaari”, jonka toimipiste sijaitsi Lammelan maalla, aivan kaupan tontin rajalla.

Hajuhaittojen vuoksi Lehtoset rakensivat kaupan taakse myös puuseen eli kaupan ja baarin yhteisen yleisö-WC:n. Olut ostettiin kaupasta ja nautittiin myymäläalueen eli tontin ulkopuolella, kuten laki tuolloin määräsi. Toki Kuusibaarissa nautittiin lisäksi myös Alkon väkijuomia sekä alkoholipitoisia lähituotteita, kuten sahtia, kiljua ja jopa pontikkaa. Baari oli avoinna kaikille asiakkaille kunnosta, iästä tai aukiolorajoituksista piittaamatta. Näin toimi alkoholinkäyttöä rajoittava lainsäädäntö!

Vuoden 1977 alussa Lehtoset päättivät myydä kaupparakennuksen. Heikon kannattavuuden vuoksi kauppa vuokrannet Lyyli ja Juhani Ranta eivät sitä halunneet ostaa, joten 1.10.1977 laaditulla kauppakirjalla rakennus myytiin asuinkäyttöön Vehkajärven Osuuskaupan eläkkeelle jääneille kaupanhoitajille, jotka asuivatkin Valinnan tilalla liki 2020-luvulle saakka. Anola-Pukkilan perikunta myi kiinteistön kylän yhdistyksille vuoden 2022 alussa.

Teksti ja kuvat: Rainer Lehtonen

Tämä artikkeli perustuu virallisiin asiakirjoihin, valokuviiin, omiin muistoihini ja ajatuksiini kaupan vaiheista.



Keskon pääjohtaja luovuttaa lahjakellon Lehtosille Päijälän Valinnan avajaisissa.



K-kaupan kello sijoitettiin paraatipaikalle palvelutiskin taakse.

Rainer Lehtonen

Kirjoittaja on Rainer Lehtonen, Päijälän Valinnan perustajien, Eero ja Lillian (os. Dantes) Lehtosen poika. Kotitalossani, Isoniemessä, asuin lapsuuteni ja nuoruuteni vuoteen 1978 asti, jolloin muutin nykyiseen kotikaupunkiini Helsinkiin. Olen biologi ja filosofian tohtori syöpägenetiikan alalta ja perinnöllisyystieteen dosentti. Jäin elokuun alussa eläkkeelle Helsingin yliopiston tutkijan virasta. Harrastan musiikkia, valokuvausta, puutarhanhoitoa ja lomailua Espanjassa.



KIIHKOMUSLIMI KRISTITYKSI

– vihasta rakkauteen

Yassir Eric: Vihasta rakkauteen – Islamistista sillanrakentajaksi.

Olin Ison Kirjan järjestämässä Juhannuskonferenssissa Keuruulla – kuten tuhannet muutkin. Niitä on järjestetty 30 vuoden ajan. Juhannusaaton Missionjuhlassa puhui mm. tohtori Yassir Eric, joka on entinen kiihkomuslimi ja nykyisin Saksassa asuva luterilainen pastori.

Hän on islamin tutkimuksen professori, eurooppalaisen maahanmuuton ja islam-instituutin johtaja. Hän kääntyi 19-vuotiaana kristityksi. Hän toimii myös Al Hayat -satelliittikanavan opettajana. Ostin konferenssissa hänen kirjansa.

Koraanikoulussa hän oppi, että maailmassa on islamilaisia uskovia, joiden tulee elää, ja uskomattomia, jotka tulee tappaa. Käännyttyään kristityksi hänet erotettiin perheestään, joka piti häntä kuolleena; hän oli kuollut ja sen merkiksi hänet haudattiin tyhjässä arkussa. Suku uhkaa kuitenkin edelleen hänen henkeään, joten entiseen kotimaahansa Sudaniin hänellä ei ole palaamista.

Käsittämätön kääntymisen

Kirjassaan hän kertoo elämänvaiheistaan, jossa on yllättäviä käännteitä. Niihin kuuluu Khaled-setä, joka oli maineikkaan suvun ylpeys ja Yassirin elämän tärkein ihminen. Setä oli Pohjois-Sudanin salaisen palvelun johtohahmoja, joka matkusti säännöllisesti Itä-Saksaan ja sai Stasin koulutusta. Hän pääsi Englantiin kuninkaalliseen sotakorkeakouluun, jota olivat käyneet Churchill, prinsit Harry ja William sekä Jordanian kuningas Abdullah II. Eräänä päivänä hän kertoi suvulleen kääntyneensä kristityksi. Korkeana salaisen palvelun virkailijana hän oli vapauttanut kaikki kristityt, jotka istuivat vankilassa hänen vuokseen. Setä joutui itse vankilaan entisenä muslimina.

Mikä sai kristittyjen vainoajan kääntymään? Hän meni kristittyjen kokoontumiseen paljastaakseen heidän julistuksensa ja juonensa. Pastori kertoi kristittyjen vainoaja Saulin kääntymisestä Jeesuksen seuraajaksi. Setä ajatteli pastorin puhuvan hänestä. Hän meni tilaisuuden jälkeen pistooli kädessään syyttäen julkisesta häpäisemisestään. Pastori näytti Raamatusta kertomuksen Saulista ja pyysi lukemaan sen ennen kuin ampui pastorin. Khaled luki ja halusi oppia tuntemaan Jumalan.

Ihmeellinen oli myös Yassirin kääntymisen kristityksi. Kääntymisensä jälkeen hän joutui kidutusvankilaan, jossa oli seitsemän viikkoa. Hänen oltuaan jo hulluuden partaalla vartija avasi oven, vei vankilan ulko-ovelle, avasi käsiraudat ja pääsi vapaaksi. Hän oppi tuntemaan yhteenkuuluvuutta vainottujen kanssa.

Uuden tien kulkija

Yassir jätti kotimaansa, lähti Keniaan opiskelemaan tavoitteena palata Pohjois-Sudaniin perustaakseen yhteisön entisille muslimille. Siellä hän kävi jumalanpalveluksissa, joista kerran hänet kutsuttiin saksalaisperheeseen lounaalle. Perhe koulutti seurakuntia ja antoi niille valmiuksia muslimien kohtaamiseen. Se otti hänet asumaan kotiinsa. Hän sai isäntäperheensä sukunimen Eric. Neljän vuoden aikana hän lensi tiiminsä kanssa n. 30 avustusmatkaa Etelä-Sudaniin.

Hän muutti Saksaan, jossa oppi länsimaista elämäntapaa, mm. täsmällisyyttä: hänen kulttuuritaustassaan vasta tunnin viivästys olisi ollut myöhästymistä, Saksassa parikin minuuttia. Maahanmuuttajat matkustivat jatkuvasti junassa liputta ja nostivat sosiaaliturvaa, vaikka tekivät pimeästi töitä. Arabimaailmassa seksuaalinen hyväksikäyttö on jokapäiväistä, mutta oikeusvaltiossa se on tuomittavaa. Kirjansa lopussa Yassir esittää lukuisia näkökohtia, miten muslimit rikkovat länsimaisia oikeusperiaatteita.

Rakkaus voittaa vihan

Luvussa 15 hän kirjoittaa, miten rakkaus on voimakkaampi kuin viha. Irakin kristittynä pääkaupunkina pidetty Qaraqoš oli vapautettu 2016 ISISin kaksivuotisesta päämajana toimimisesta. Kaupunki on Niiniven tasangolla noin 30 km Mosulista ja sillä on pidempi kristillinen historia kuin millään Saksan kylällä. Sen noin 50.000 asukasta olivat kaldealaisia kristittyjä lukuun ottamatta paria muslimiperhettä. Kaikki elivät rauhallisesti yhdessä.

Irakissa asui Saddam Husseinin aikana yli kaksi miljoonaa kristittyä, nykyisin vain muutamia satoja tuhansia. Maan ensimmäiset kristilliset seurakunnan ovat jo toiselta vuosisadalta, ja niiden jumalanpalveluskieli oli muinaista kaldeaa, assyriaa tai arameaa, Jeesuksen kieltä.

Sodan jälkeen Qaraqoš oli autiokaupunki. Abu Jusufin perhe on harvoja sinne palanneita. Hän leipoo päivittäin 500 leipää armeijan ja kristityille sotilaille. Surun ja vihan tunteiden sijaan hän leipoo leipää. Hän ei rakasta kuolemaa vaan elämää seuraten Jeesusta, joka sanoo: Minä olen elämän leipä. Yassirille Abu Jusuf on rauhan mies, rauhantekijä. Myös Yassir Eric pyrkii vihasta rakkauteen ja julistaa miljoonille muslimille tätä sanomaa.

Teksti: Risto Ojala

VUODEN SIENI, HAAPAROUSKU

Syksy on saapunut myös sienirintamalla. Monet ns. makeat sienet nousevat jo aikaisemmin. Rouskut tulevat hyvien sateiden jälkeen. Niitä on aina ryöpätty suolasieniksi. Haaparousku on kookas ja yleensä puhdas ruokasieni. Sitä tunnetaan kaksi lajia. Toisessa lakki on sinertävänharmaa ja toisessa vaaleanruskehtava. Rouskut erottaa muista sienistä niiden valkoisesta maitiaisnesteestä.

SYYSTORILLE 9.9. kerätään taas sieninäyttely, jonne jokainen voi vapaasti tuoda löytämiään sieniä tunnistettavaksi. **Vuokko Liimatta on taas lupautunut pitämään Pirtillä SIENIKURSSIA toripäivänä klo 12.**

Sieniä voi käyttää monipuolisesti ruoanlaitossa, kuten kuivattuna, grillattuna, hillona tai marinoituna. Sieniä voi myös säilöä eri tavoin. Kaupasta saa valmiita maustepusseja säilöntään.

SUOLASIENET

Peratut rouskut kiehautetaan eli ryöpätään parissakin vedessä. Valutetaan ja jäädytetään. Ladotaan kerroksittain suolan kanssa lasi- tai muoviasiastioihin - 100 g suolaa/1 kg sieniä. Päälimmäiseksi suolaa. Paino päälle, että sienet peittyvät nesteeseen. Astia suljetaan kannella.

SUOLASIENISALAATTI

Sienistä liotetaan liika suola pois. Pilkotaan sipulien kanssa. Lisätään smetana tai kermaviili. Mausteeksi esim. valkopippuria.

Teksti: Aino Ruokola

Kuva: Martat





SIENIKURSSI

**PÄIJÄLÄN PIRTILLÄ
SYYSTORIN YHTEYDESSÄ**

**Lauantaina
9.9.2023**

**Tervetuloa klo 12
sienikurssille.
Kurssinpitäjänä
Vuokko Liimatta.**

LUHTALAN VEERA 90 VUOTTA

Veera Mäkipää o.s. Aaltonen, myös Luhtalan Veerana tunnettu, täytti elokuun alussa 90 vuotta. Voi aivan vilpittömästi sanoa, ettei uskoisi, kun kuuntelee tyttömäisen, aina hymyilevän Veeran muisteluita. Veera itsekin sanoo ihmettelevänsä kiittolisena sitä, että on saanut elää näin vanhaksi näinkin terveenä.



Veera on asunut koko ikänsä Päijälässä samassa pihapiirissä, jos ei oteta lukuun parin vuoden oppikouluaika Orivedellä, jolloin pääsi vain kerran kuussa kotiin. Koti-ikävä oli niin kova, että hän halusi lopettaa koulun. Isä ajatteli sen olevan väliaikaista, ja patisti Veeraa kuitenkin suorittamaan koulun kursseja. Mutta elämä päätti toisin. Kun Veera oli 14 ja isovelki Kalle 15, äiti kuoli yllättäen sukulaiskäynnillä Tampereella liikenneonnettomuudessa vain 53-vuotiaana. Silloin heidän elämänsä pysähtyi. Koko kylä oli järkyttynyt, hautajaisissa oli hirveästi väkeä. Maatalon elämä jatkui isän johdolla, Veera oli isän tyttö ja halusi olla isälle mahdollisimman suureksi avuksi. Koulunkäyntihaaveet saivat jäädä, vaikka Veera rakastikin opiskelemista. -Minulla oli maailman paras isä, Veera toteaa. Isällekin äidin kuolema oli kova paikka, niinpä puolitoista vuotta myöhemmin hän menehtyi sydänkohtaukseen ollessaan metsätöissä.

Niin olivat nyt 16-vuotias Veera ja 17-vuotias Kalle Luhtalan emäntä ja isäntä. Veera sanoo, ettei oikein muistakaan noista ajoista mitään, mutta jotenkin sitä selvittiin, kai sukulaisetkin neuvoivat ja auttoivat.

Veera muistelee nauraen, kun tukkilaiset tulivat kerran kyselymään emäntää yösijaa saadakseen. Hän istui höyläpenkillä lettipäisenä jalkojaan heilutellen ja sanoi: -Minä olen emäntä. Miehen ilme oli näkemisen arvoisen.

Kun Veera oli 19-vuotias, tuli kerran nuori mies Leevi Mäkipää Metsämaalta uitto- ja metsähommiin. Kalle-veljen kautta tutustuttiin. Leevi oli 9 vuotta vanhempi, turvallisen tuntuinen mies. Siitä sitten seurasi, että yhteistä elämää elettiin yli 60 vuotta. Saatiin 4 poikaa ja elettiin työteliästä maanviljelijän arkea. Kalle ei halunnut maanviljelijäksi, vaan lähti Helsinkiin. Rakennettiin kunnon navetta seuraavillekin sukupolville, silloin ei vielä tiedetty, että pienet karjatilat eivät pitkään olleet kannattavia. 1980-luvulla tehtiin sukupolven vaihdos nuorimmalle pojalle Tassulle, ja Veera ja Leevi rakensivat pihapiiriin vaarinpirtin, jossa Veera asuu toistai-

seksi. Leevi kuoli vuonna 2014. Hyvästä huolenpidosta huolimatta Veeralla on suunnitelmassa muuttaa syksymällä kirkolle lähemmäksi palveluja, ystäviä ja erilaisia aktiviteetteja.

Vanhempiensa ja miehensä lisäksi hän on elämässään menettänyt myös kaksi pojistaan; poikien kuolema on ollut yksi vaikeimmista asioista. Hänellä on myös neljä lastenlasta ja kahdeksan lastenlastenlasta, joiden kaikkien elämässä hän on aktiivisesti mukana. Kun Veeralta kysyy pitkän iän, myönteisen elämänasenteen ja jaksamisen salaisuutta, Veera sanoo yksinkertaisesti: Mihin sitä vastoinkäymisissä menisi, on vain jatkettava eteenpäin. Rukous on ollut myös lapsesta asti elämässä mukana. Ilman ystäviä ei varmaan myöskään jaksaisi. Veeralla tosiaan on paljon ystäviä ja häntä kuunnellessa käy ilmi, että hän myös hoitaa ystävyysuhteitaan; milloin hän on jutellut jonkun kanssa puhelimesta, milloin kirjoittanut ja saanut kirjeen. Hän sanoo itsekin hämmästyneensä syntymäpäiväonnittelevien määrää, yllättäen jopa nuoremmatkin ovat muistaneet häntä.

-Kai myös työteko on loppujen lopuksi ollut elämässä siunaus, vaikka se joskus on uuvuttanutkin. Minähän pienestä pitäen ”leikin kotia”, kunnes tein sitä oikeasti. Ja tykkäsin siitä. Opettelin leipomaan ja tekemään kaikkea mitä tarvitsi. Tykkäsin myös tehdä käsitöitä ja ommella pojille vaatteita, joita pojat mielellään pitivät ja arvostivat. Se toi tyydytystä elämään. Kun elämässä on ollut vaikeita asioita, niin on ollut myös paljon siunausta ja hyvää -olen kiittollinen.

Veera ei ole jämähtänyt paikoilleen: hän on pitänyt kunnostaan huolta kävelemällä, uimalla pihapiiriin joessa (ei enää talvella). Pääkoppaa treenataan laskutehtävillä, lempiaine koulussa kun oli laskento. Korona-aikaan hän kutoi kaikille lapsenlapsenlapsilleen pienet haltiatontut saatekirjeen kera laittaen rakkautta jokaiseen 74000 silmukkaan. Sellainen on Veera!

Teksti ja kuva: Ulla Lahtinen

PÄIJÄLÄN TAPAHTUMAT

To 7.9. klo 18 Raamattupiiri Rukoushuoneella (aina parillisten viikkojen torstaisin)

Pe 8.9. klo 9-11.30 Kirjasto Pirtillä (parillisina viikkoina aamupäivisin; parittomina iltapäivällä klo 12.30-15)

La 9.9. klo 9-13 Syystori Pirtillä, mm. sieninäyttely (Tuo omia sieniä tunnistettavaksi.)

La 9.9 klo 12 Sienikurssi Pirtillä

To 14.9. klo 13 Päivätuokio Hannu ja Ulla Lahtisella, Tuomaalantie 60

Pe 15.9. klo 13 Kirjapiiri Pirtillä: Maria Turtschaninoff, Suomaa

Su 1.10. klo 13 Elojuhla ja myyjäiset Rukoushuoneella

Ti 10.10. klo 13 Syksyn kulttuuripäivä Pirtillä

To 12.10. klo 13 Päivätuokio Heikki Savolaisella ja Aulikki Niemi-Savolaisella, Hahmajärventie 392

Pe 13.10. klo 13 Kirjapiiri Pirtillä: Tuula-Liina Varis, Sattunut syntymään

Su 29.10. klo 14 Lähetystilaisuus Rukoushuoneella: Tapio Kyyhkynen Open Doorsista

Pe 10.11. klo 13 Kirjapiiri Pirtillä: Leila Tuure, Hatuntekijä

To 16.11 klo 13 Päivätuokio Esa ja Elvi Hartikaisella, Pitkävedentie 350

La 2.12 Joulun avaus Päijälässä. Klo 9-13 Joulutori Pirtillä ja klo 18 Kauneimmat joululaulut ja kylän jouluvalojen sytytys Rukoushuoneella

Tervetuloa Päijälän
syystorille
Lauantaina 9.9
klo 9-13



YÖ LUONTOPOLULLA



Pauli Lahti, entisiä Päijälän poikia, on Kuhmoisten ja lähiseutujenkin laavu- ja luontoasiantuntija. Hän kiittelee kunnan aktiivisuutta luontopolku- ja laavuasioissa. Ryytjärven laavu on hänen suosikkinsa. Hän on viettänyt satoja öitä teltassa eri puolilla kesällä ja talvella. Sysipatterin luontopolkuun Päijälässä hän tutustui vasta vuosi sitten ja ihastui sen laella olevaan suohon. Hän päätti, että sinne täytyy päästä yöksi. Tänä vuonna pyhiinvaelluksen alla haave toteutui. Mahtava paikka!

”Oikeasta retkeilijästä ei jää minkäänlaista jälkeä”, on Paulin motto.

Teksti: Ulla Lahtinen

Kuvat: Pauli Lahti